

UNGARI REISIKIRJAD

ehk per ses ember*

kuuldub nagu Persses Ämber

Köszönöm**

Meeles lahkumiskallistuste südamlik haare, suus AntiVeini mõrkjas hapu maitse, astun taksost välja, võtan kotid ja aidaa, seisan kodutänava nurgal. Lühikeste sammudega võtan vahemaad majani saatjaks suurte puude varjud ja mööduva auto tuledevihk.

Lähemale jõudes kuulen sulguva autoukse häält ning märkan, et koduhoovist keerab välja masin ning kiirendab. See on Triin. Jälgin, kuidas auto kiirelt mäest üles vuhiseb ning kadunud ta ongi. Seesama väike golf tõi mind möödunud reede varahommikul linna Mere puiesteele, kust algas reis päikesepaistelisse Ungarisse- madjarite maale. Praegu, koduvärava taga, üks samm enne sisseastumist, tuleb meelde magamata öö raskus ja unesegane sõit mööda inimtühja Pirita teed, vaevumärgatavad linnatuled läbi udu helkimas. Mere karge õhk ja puude rohekas kuma, milles ei ole märgata tõsise sügise saabumist. Nüüd on see kõik muutunud, kastanid on kollakas-pruunid ja õu on kollaseid lehti täis. „Käisin Ungaris sügist toomas!“ vilksatab läbi pea. Avanud ukse ja hõiganud Tere! kostab koduse mootorsae kräunatus „tere“- asemel: „Ei jäta neid kotte siia esikusse jalgu! Näe, kes lõpuks koju jõudnud!“ Hiljem siiski torin tasaneb, aga hetkega langeb kogu maailm sulle kaela ja reisi muretu rahu asendub kuhugi sügisesse kaduva suve mälestusega, mille lahutamatu osa on see Ungariskäik – bussi idüllide, Noszvaj viinamäevagude, Egeri tähtede ja Budapesti öiste rännakutega!

Nüüd see algab! Varahommik 2.10.2015 kell 5.30

Olin peatuses esimene. Autost kotte maha laadides küsis Triinu, kas peaks olema niikaua kuni olen bussile laetud - saatsin ta koju magama. Kuigi õues valitsesid soojakraadid, oli udu tekitanud kõheduse kontidesse. Ei saanud veel ringigi pöörata, kui juba tuligi tenor Ander ja teiselt poolt buss, kus juba hulga rahvast peal oli. Panime kotid ära ja läksime välja, et veekord hingata kodust õhku ja saabujaid vastu võtta. See on üks ütlemata tore hetk: vaadelda, kuidas inimestele mõjub reisipalavik. Kõigil on silmades iseäralik ootus, rahutus ja suurte tegude eelaimdus – ainult veel ei ole teada kuidas need algavad ja kus täpselt! Hüvastijätud kodustega, kes peavad maha jääma, neis peegeldub kadedus ja allasurutud nukrus, kui nad soovivad sulle ilusat reisi! Kalevi Kainuskoori seltskonna kohtumine. Vaatamata sellele, et sel sügisel on juba mitu ägedat üritust toimunud, tundub tervituskalli endiselt tugev nagu karupoja kaisutus ja silmade taga otsatu ääretus. On juhtunud erakordne sündmus, esmakordselt KKK ajaloo Tenori rühm, vaatamata oma väikesearvulisele koosseisule, viis minutit enne väljasõidu algust kohal. Juba jõudsid kohal Anu ja Tõnu, Veiks askeldas kottidega ja Vello ning Aare, kes olid seekordse reisi bussijuhtideks, paigutasid

* Iseenesest inimesi

** Tänan

pagasiruumis kotte. Saabusid Ulla ja Ave. Tore oli vaadata, kui Ulla mees härrasmehelikult reisikotid pagasnikustvõttis ja bussile tõi. Viimasena tuli Ahto. Tal, nagu paljudel, oli kaasas kitarr. Ka oli teisi pille märgata. Aegajalt hakkas tunduma, et tuurile sõidab mitte väga noorte kitristide ansambel koos tantsutüdrukutega! Igaühel oli tegemist oma istekohale sisse elamisega ja selle võimalikult mugavaks tegemisega. Aare tegi esimese manitsusreidi bussi taguotsa veel enne liikumise algust ja kontrollis riidekottide rippumise sobivust bussi konstruktsioonidega. Kahtlemata on igaühel õigus oma olemasolu kohta bussis teha silmapaistvaid avaldusi! Mõnikord arvatakse selle kohta, aga arvamine on ka lubatud. Minu istekoht sattus seekord bussi taguotsa vahelduseks viimastele reisidele, kui olin istunud esiotsas. Kui kõik need, kes pidi selle peatuses peale tulema, olid laekunud ja peale laaditud hakkas AIM-i roostekollane veerema. Meie jaoks oli reis alanud.

Teel lisandus reisijaid: Hendriksoni küüru juures tuli peale Kelly, ta oli väga unise moega, maandus kõrvalpingile, ning niipea, kui ta oli end sisse seadnud, jäi magama. Nurme peatuses kohtasime üht bussiootajat, lähemal silmitsemisel selgus, et see on Ellu suurte kottide ja veinipakiga. Laagri teeääres vehkisid hääletajad - peale tulid Karin, Indrek ja Raimond. Jälle lisandus pille, kuhu küll??? Poisid olid juba karbi serva sisse augu närinud ja kristallpokaal ja hõrgutavad suupisted tegid bussi esiotsas esimese ringkäigu. Veiks ja Ellu tutvustasid päevakorda, mille järel tehti kell kolmveerand seitse esimene keelekastmine ka bussi taguotsas, prooviti palinkat - keeleotsaga. Esiotsa piirdun Värska ja kohviga, isiklik füüsiline vorm ei luba veinitalgutel osaleda. Pärast esimesi maitseelamusi sigines mõneks ajaks vaikus ja oli kuulda tukkuvate nohisevate ninade laulu, reisipalavikus keha soovis oma õised toimingud lõpetada, argirutiinist pääsemise valu lõi kas oma esimese õie.

Kalevi Karskluskoori bussiistung läbi Läti, Leedu ja Poola - Ungarisse oli alanud. Reisi lõpuni jääb veel kaheksa pikka päeva ja ööd.

Bussi kell näitab 7:37. Sulg libiseb kergelt! Bussi esiotsas lõhustatakse veinimolekule kuubikuteks. On kuulda raginat, kui punase veini molekulid püüdsid seguneda valge veini omadega! Ott, kes tavaliselt on teravkeelne kommenteerija, magab, nokats ninal ega sekku veini erivärviliste kombinatsioonide keskustellu kuigi agaralt. Minu seljataga magavad Erki ja Gaili õndsas pääsenu und. Minu magamislootus on seoses päikesetõusu ja valgenemisega +/-0 lähedane. Oleme jõudnud Pärnu auklikele tänavatele ja bussijuht unustas, et on bussi roolis. Esimese ametliku peatuseni on veel 70 km.

Möödalibiseva loodus nautimine ei toonud oodatud und ja peagi olime Eesti piiril, kus toimus pikem peatus. Peale ebavajalike vedelike väljutamist pakkus kohvik võimaluse anda maale tööd järgnevateks tundideks. Kuna hommikul söödud puder eriti kaaslast ei vajanud, jäi seekordne kohvikusaak üsna väikeseks ja päädis ühe masinakohviga. Peale viimaseid gurmaanseid elamusi piirikohvikus, suundume tagasi bussiistungite saali, jätame Eesti maha ja teekond kulgeb edasi. Valdavalt on kõik tukkujad nüüd üles ärganud, üksteisele otsa vaadates liigub kristallpokaale eest taha ja tagant ette, aegajalt pakub keegi maiusi - pähkleid kommi, õunu, juustu jne. Tuleb keskhommikune värss:

Stilus corva

Eesti piir

on jäänud

selja taha,

kõhus loksub

kohv ja kiluleib

elu bussi teljes

kulgeb rahulikku moega

vagus veinikurat

tasahilju võtab tuld

Ja teine värsikatsetus:

Teelolijad

Teele teele hõikas

Kalevite kange poega

keeras kergest rooli

kiikuma liikuma

sapsude värinal

sinkide sirinal

pekkide vappudes

Läti läbitud lipsti

Leedus lookas lõunalaud.

Niini kulgeb vestlus

võtab tuure

veini aina tekib juurde

kuskilt tuleb juustualus

Mekib magus nagu rosin suhkrusaias.

Leedu lookas lõunalaud on kinni ja tuleb sõita edasi, kuni järgmine tuleb. Tuleb, millal ta tuleb, eks ta ikka tuleb!

Keegi ei ole ju näljas, ehkki kusagil naba taga nõuab keegi, et uus kausitäis putru ei teeks paha! Siseneme mingisse söögimajja - ja kohe *padavai* ülemisele korrusele restorani. Aga selgub, et restoran ei olegi väga restoran, vaid pigem baar või saun või basseini ja menüü ei olegi väga ahvatlev ning siis tehakse ettepanek: mindagu söögimaja poolele. Seal ruttu-ruttu kõht täis. Tõlladi- tõlladi lähemegi ja istume – prauh! - lauda maha. Siis tellime ja veidi kulub aega ja selle tarbeks tuuakse kann, mitte kann vaid kann õlut. Ott istub, nokkmüts silmil, eraldi lauas, aga me laseme tal lihtsalt olla. Peagi tuuakse supp ja teisedki road ning märkamatuult libistame selle kõik endale ilusasti lipsu taha. On tegemist, et mitte sõrmi lutsida.

Seejärel kohustuslik tualettruumiuuring, mis on alati reiseide lahutamatu osa - tutvuda kõikide tualettruumidega, et talletada mälestused nende arhitektuursest ja tehnoloogilisest sisustusest tulevastele põlvedele. Alati leidub nendel käikudel põnevaid asju, mida meelde jätta ning mis kirjeldavad vaieldamatult kõige paremini eluolustiku hetkeseisu asukohariigis.

Ja taas ootab kodune roostekollane AIM – meie ajutine kodu ja Vaba Eesti pelgupaik.

Raadio Vaba Eesti teeb esimesi arglikke katsetusi ja tõstab seltskonna tuju teisele levelile.

Siit üks lulla

ELLU ELLU

KEEGI MISKIT TELLIB

KALLE LIMPSIB PIMENTOT

VEIKS AINA PIIDLEB KELLYT

ELLU ELLU

TAHAKS SA KAEVATA

KAEVUST KUST VALGET

VEINI TULEB KASTIST

Õhtu jõuab, päev veereb, Poola poole uppuva päikese kiirtes on see

Kalevi kammerkoori laulurõõm veel ei ole jätnud maha

Veiniaamid ei ole Tilgatumaks tõmmatud tühjaks! Igatilga taga klaas, klaasi taga lähker, olgu see valmistatud millest iganes. Kitarristide ansambel on mänginud näpuotsad süsiks ja paks nahk ei ole veel jõudnud tekkida. Lauluhäält jätkub kõigil.

2.10.2015 kell 18.42 Poola aja järgi

Ahto loeb. Loeb raamatut ja diskuteerib ürglooduse teemadel minnes tagasi juurte juurde ja seletades kõigile, kuidas juurtest sõltuvalt on meie geenikoodi sisse kodeeritud ürgsed oskused ja sellest tulenevad harjumused. Nimelt pidavat vasakukäelistel hoidma till paremale ja paremakäelistel vasakule. Seda põhjusel, et oleks toetuspunkt, millest kinni võtta, kui on vaja oda heita. Igatahes sellise järelduseni on jõudnud nemad paleoklubis!

Saabusime pimeduse varjus bensiinjaama, kus meid ootas ööbimispaik. Korralikud toad ja pehmed voodid! Enne veel, kui saime päeva väsimust puhkama lasta, läks Ander alla, et kesköist toidukorda lasta hea maitsta, esimesel õhtul jäi see vahele. Rutiinne viin kahele koos päevakavaliste tegevuste analüüsiga andis unne laskumiseks väga tõsise algkiirenduse, nii et Ander oleks peaaegu pidanud kordoris magama. Õnneks siiski mitte, seitmes meel tõstis jalgadele. Pärast komplekteerumist langesime siiski unne. Und ei näinud.

Ärkasime suure lärmi peale. Alguses käis mõte, et vist on läinud tööle tuletõrjealarm või on midagi juhtunud. Hiljem, kui silmad lahti tegin, sain aru, et müraallikaks olid kirikukellad. Sellega oli uni pühitud, kell oli alles kuus. Vaatamata korduvatele katsetele silm uuesti looja lasta, see siiski ei õnnestunud. Kuna ma ei ole harjunud voodis aelema, läksin dušši võtma. Veeprotseduuril poolkülma veega oli karastav mõju. Kuivatasin ja tõmbasin kardinad eest. Aknast avanev vaade hommikusele Poola avarale maastikule, mis uduvines punakalt helkis ja aknast sisse voogav värske õhk lisasid heale enesetundele veel mõned reklaamipunktid juurde. Rahulikult istusin voodiveerele ja asusin igapäevaste ketaste kallale. Ilusasti kettad üle lugenud ja rohke Värskaga alla kulistanud, jäin imetlema valgust, mis toa seinale järjest uhkemaid värvikombinatsioone helgitas. Tasapisi pükse jalga vedades panin koti uuesti kokku ja kui Ander oli ka saanud ühele poole, liikusime trepist alla otsides kohta, kus võiks asuda hommikusöögisalong. Pärast üles-alla liikumist saimegi teada, kus eeldatav paikneb ja leidsime end täiesti korralikust kaetud lauaga ruumist. Bussikuskid olid juba teadlikud söödavatest asjadest ja teadustasid valjuhäälselt kõigile, kes uksest sisse astusid, kuidas ja mida peaks menüüs olevatest asjadest proovima. Kohv oli lahustava kohvi maitsega, aga erandiks see, et paks oli ka sees. Väga huvitav kombinatsioon. Tee, mis oli klaaskannudega laual, maitstes paremini, aga oli juba jahtumas. Vorst ja muna, mis portsukaupa igale ühele ette toodi, maitsesid nagu vorst ja muna. Leib oli valge ja veidi kõva ning maitsetu. Jogurt tundus hapukam kui meie jogurtid. Asja kokkuvõtteks lind sai petetud.

Kuna olime sööma tulnud esimeste hulgas siis jõudsime ka bussi esimeste hulgas ning peatselt, kui olime kotid garažeerinud, jäi aega üle, et veidi mõnuses päikesepaistes värsket Poola bensiinjaama õhku hingata ja kohalike varajaste ärkajate ning hotellikülaliste sagimist jälgida. Istusime kiigele, mis hotelli ukse kõrval oli üles seatud. Lühidal vaatlemisel selgus, et Leedu auto oli pargitud koos järelkäruga, st leedukab veavad kogu aeg midagi. Ander, kes on suur linnuvaatleja, tegi avastuse, et Poola linnud elavad katusel, mistõttu ta ristis need katusevarblasteks. Keegi märkis ära ka möödalenava kureparve kluuksumise – tea, kas kurjad ilmad tulekul. Reisi lõpuni oli jäänud veel seitse päeva ja pikka ööd.

Algatuseks luges Ahto bussis raamatust katkendi tütarlaps Andra meheotsingutest ja seiklustest madruse, pootsmanni, kapteni ja kotermann Viiuga. Naer – nakatav naer üle bussi, kõhud vappumas ja ilus vundament pikaks reispäevaks oligi loodud.

Teed on tyhjad veel

Päev kukrus kuu otsa ees

Ilm- ilm lausa suvine

Pilvi ei ole aga tahaks

Pilve pilve tantsiks

pilve andke armu

Meie ei vaja

rohkem veini

Uue aja mäng toob

tõsisema ilme

kaadrissse koguneb

uusi kunstilisi filme

une magus rammestus

laotunud üle bussi

GITARRE

PINISEB KEELEKE KÕRGE

SUUREL MASSIL ON TÕRGE

KOGUDUS EI VÕTA VASTU

OMA TEED ULJALT ASTUB

KITARRE KÄEST ON LASTUD

NURGAS TIHKUDES PINISEB

KATKINE KEEL LOKITUD

ÜKS JALAKE SOKITUD

PAITAS TA PINGUL PÕSKE

KATKES TINISEV OREOOL

NÄE LIHTNE LÖPP SELLEL LOOL

Kihutame edasi. Kristall, küll helesinine, küll lilla, liigub kiirusega, mis ei jää tähelepanuta. Tekkivad uued taguotsa kõnekäänud. Taha ei panda ja põske ei lasta. Ei suuda meenutada, mis oli nende ajendiks, igatahes saavutasid need võrdlemisi tavakäibes olevad väljendid täiesti uudse lähenemise ja tähenduse, mis on seotud kahtlemata tarbimisega. Pähklike, juustu ja igatsugu pröksude ja krõpsude vallas võib leida neile erinevaid kasutusvõimalusi.

Vaatamata sellele, et oleme varustatud, paistab, et see varutud varu ei ole kõnealuse seltskonna võimeid ja seedetrakti iseärasusi arvestav. Märkan juba esimest täispuhutud lähkrit, mida Ahto reklaamib Padjana.

Kell on bussi ajanäitajal 9.43. Oleme läbinud Lublini linna. Lublini lugu on kordumatu iseloomuga ja mälestused sellest tänaseni väga ehedad. Ka viimane kord Poola tuuril sai Lublin suure tähelepanu vääriliseks. Ma ei hakkaks siinjuures kordama isiklikke mälestusi seoses Lublini südamekliinikuga.

Pärast Ahto jutunurgakeste kuulamist kerkib sagedasti üles küsimus: „Milleks kirjutada raamatuid?“

Kui kõik siin maailmas tundub tühine ja mõttetu, ilmselt on inimese olemuseväli ja elukaare tsükkel liiga lühikesed, et kosmilises mastaabis püsiva väärtuse olemust lahti mõtestada. Siiski on ajaloost teada palju näiteid ettenägelikest tegelastest, kes on suutnud tulevastele põlvetele jäädvustada oma saavutusi ja tegusid, mis kergitavad esile inimlikud väärtused ja lugupidamise oma kaasaegsete kangelastegude vastu. Alati on leidunud ka meistreid, kes selle loomingulisse vormi suudavad paigutada. Loomine on alati olnud neile isikliku pühendumisega seotud, nad tolereerivad isiklikke vajadusi, argielu ja ühiskonda vaid sellisel moel, nagu see neile loomingulise protsessi tingimuste tekitamiseks vajalik tundub olevat. Tihti on neile koormaks haigused, ametnike väiklus ja võimu ambitsioonid, pere ülalpidamine, jooma- või armuhullus.

Looja kasutab kunstilise illusiooni loomiseks talle kättesaadavaid materjale, isikuid ja meelelisi konstruktsioone. Mõnedele on loodus andnud väga elava fantaasia, teisele oskuse nähtut kirjeldada täiusel, mis muudab loodu ülejäänutele meelepäraseks järgitavaks emotsiooniks. Kõigist ei saa suurkujusid, sest kõigil ei ole piisavalt töötahet igavikulise täiuse poole püüdlisel. Rahuldus on looja suurim vaenlane, sest see tekitab pettekujutluse nagu oleks valmiv töö ideaali lähedane.

... üle bussi levib teade, et Ungaris ootab meid Noszvaj külas sepp Anti!

Varsti tuleb Tualeti peatus!

3.10.2015 Bussi kell näitab 14.45

Oleme jõudnud mägedesse ja vahetanud Lõuna-Poola kõrg-Karpaatidid Slovakkia väike-Tatra eelmägede vastu. Sõidame läbi Prešovi linnast. Vaatamata aja kiirele kulule ei edene kuidagi kilometraaž, mäed tõmbavad keskmise liikumiskiiruse maha. Teeääres vedeleb ümberläänud rekka. Kahjuks ka selliseid asju juhtub. Mäed ja kiirus ei sobi kokku.

Sõitsime läbi Teszlast. Huvitaval kombel on mets mägedes täiesti roheline, puuduvad igasugused jäljed sügise saabumise kohta. Vaid mõni üksik põõsas on veidi punakaks tõmbunud. Sellist värvidemängu nagu mõni aasta tagasi, kahjuks ei ole.

Rahvas on veidi väsinud ja magab. Oodatakse peatust. Sõidame. Vranovi veel on jäänud 34 km.

Kui kõik kilomeetrid on läbitud ja jõuame Noszvaj külasse Anti kodu ukse ette, tuleb bussi Anti ise ja tervitab meid rõõmsameelselt, nagu ei oleks kell umbes südaöö lähedal vaid päeval.

Kiirelt lahutatakse seltskond kolme kategooriasse: ülikud, paarid, poissmehed.

Lahkutakse bussist. Meie ööbime meeste ühiselamus! Ja väljume bussist viimastena.

Ühiselamu kujutab endast tegelikult kolmekordset villat. Valime toad ja suundume seejärel Anti juurde keskõisele piknikule. See, mis meid ees ootab, on kodune vastuvõtt ja kallistused. Selgub, et ka perenaise nimi on EDA emakeeles, mis kahtlemata kergitab meie niigi tuulise meeoleolu veel kõrgemale. Hea söök ja lookas laud koos veiniga lausa nõuavad s.h. perenaine kõige häälekamalt, mõne laulu laulmist. See on meile raske katsumus, sest hääled on pikast teekonnast kurnatud ja peast et tea õige eestlane kunagi rohkem kui esimese salmi hädavaevalt.

Kui kõik saabunud on lauda istunud, siis algab Ahto ja Ulla pulm. Peetakse kõnesid, lauldakse kibedust, reliikviat ja muid laule rahvusrepertuaarist. Koorilaule eriti ei laulda, aga mõned laulud saavad siiski selle au osaliseks. Nagu Tuljak, Puudutus, Muusikale.

Aga vaatamata kõigele me siiski teeme häält ja tuleb välja nagu tuleb. Ei aita ei vein ega hõrgutised - isegi saatan ei võta sealt, kuhu pole pandud. Lõpuks siiski pääseme lauast ja läheme vaatama sepikoda, kus tutvume sepiste ja muu toodanguga ning lõpuks asume degusteerima veine ja Palinkat. Eks me üritasime laulda, aga see ei kõlanud just väga hästi. Pigem nagu raua needmine. Raua needmise käigus toimus igasugu asju, ilmselt üks neist oli tants punase veini viimas. Hommikul oma valget pintsakut vaadates sain aru, et vihma oli sadanud rohkem selja tagant. Ühtegi piiska ei olnud langenud rinnaesisele. See kahtlemata tõmbas tõsise kriipsu linase ülikonna kandmisele. Ühel hetkel hakkas tunduma, et kodu asub kusagil väga kaugel, et Thori haamer on õhus ning asunud valima ohvrit kellele lüüa. Vaja minna kotile. Ja nii saigi otsa selle reisi teine päev ja tükike öödki.

4.10.2015

Ärkan ja vaatan aknast välja - viinamägi särab, on uduses ilus. Hommikusöögini on veel kaks tundi. Ringutan mõnuga ja lesin veel paarkümmend minutit. Veel ei ole kuulda hääli, on vaid norskamist ja nohinat. Lähen vannituppa, ajan habeme, teen kõik veeprotseduurid, mis dušši all on võimalikud, ja joon. Joon palju vett. Vaatamata kõigele olen siiski veel säilitanud usu Mendelejevi ketaste toimesse, mis sellest, et veenivere analüüsil selguks ilmselt igasugu libledede hulk selles nn *aqua vitas* on asendunud müstilise seguga vähemalt kümnest erinevast veinist ja palinkast. Lähen trepist alla ja mida ma fuajees näen - laual seisavad kuus pudelit palinkat ja moosid. Avan välisukse ning suundun õue. Avaras õues on varjualune, kus kohti kümnele, rahulikult mahuks einestama ja degusteerima. Varjualuse kõrval on suur leivaahi, varjualuse vastas üle õue asub väike majake, kus ilmselt redutab praegu pereneine või peremees. Selle eeskoja sein on kaetud tikitud / väljaõmmeldud seinavaipadega, kuhu on kirja pandud kokakunsti ja perenaise seisust ülistavaid lendlauseid. Ka meil kodus tikkis vanaema sarnaseid linikuid. Teen meie majast ja hoovist mõned pildid. Veel on hoovis mänguplats lastele. Ma ei hakka ilma luba küsimata mäenõlvale ronima, mis sa ikka teiste elamise tuhnid. Kuigi seal oleks kindlasti huvitav vaatepilt. Peagi tulevad ka teised ühikarotid üles ning hakkavad vaikselt jalgu alla saama. Selgub, et nende öö oli olnud tunduvalt sisukam kui minu oma. Pikad vestlused ja arutelud olemise talutavast ja talumatust kergusest olla kestnud varajaste hommikutundideni. Jah, tuleb tõdeda, et seoses raske unega ei kuulnud ma sõnakesti nendes peituvatest ivadest. Ander pakub mulle juba uksel viskit, mis siiski ei ole kõige õigem jook päeva alustuseks.

Hakkame tasakesi Anti poole minema. Ilm on vahepeal läinud päikesepaisteliseks ja taevas on selge ning klaar. Varsti juba oleme Anti õue peal ja asume hommikusöögi kallale - vaatamata eilsele hilisõhtusele söömaorgiale mahub ka hommikul lisa sinna täitmatusse kõhupauna. Laud on jälle kaetud nagu äke. Võtab pudru, kuid suures tuhinas ei pane tähele, et katus on päris madal ja löön pea ära vastu sarika otsa, veri kohe vällan! Pole parata! Puupea kannatab kõik asjad välja olgu see siis kasvõi nael! Loen nägudelt, et pulmad kestsid kaunistest kaua. Tasakene sööme kõhu täis ja siis tuleb päevaplaan ilmsiks. Me läheme Anti viinamäele viinamarja korjama! Eks seda sai ka õhtul arutatud, aga kes siis nii pika aja peale ette mõtleb! Eda seletab, kuidas orjad peavad viinamäel käituma, et õnnetust ei juhtuks. Eriti tähtis on suhelda ettevaatlikult kääridega, mis on väga teravaks ihutud.

Saanud esimesed instruktsioonid, läheme olematuid tööriideid selga panema. Õnneks on kaasas lühikesed püksid, mis päästavad olukorra. Päike särab korralikult ja sooja on oma 26 kraadi, kui istume bussi ja sõidame viinamäele. Saame bussiga viinamarjadest paarisaja meetri kaugusele. Sibasime jala üles märke ja umbes poole põllu pealt hakkasime kolme reaga tee poole korjama. Ikka ämber ja ämber ämbri järel. Ehk Ämber Persses nagu sai nõlvaku kõnekäänuks. Kõik nakitsesid tasahilju vahepeal nalja visates ja mõne lonksu juues, kui käidi järelkäru juures pange tühjemdamas. Suhteliselt mängleva kergusega kulges see töö ja juba kahe tunni pärast olime tee ääres väljas. Kadedusega vaatasid naabrid Anti töölisväge, eks oleks nemadki tahtnud kiiresti minna mõnusatate tegevuste juurde. Tegime põlluveerel mitu pilti tõendamaks, et olime viinamäe harimisel olnud osalised.

Kui ausalt öelda, siis ega rohkem ei oleks me ka sel hetkel jaksanud! Oli üsna mõõdukas koormus. Sõitsime külla tagasi ja siis kohe peale väikest hingetõmbepausi tehti viinamari võrvla-vabaks spetsiaalse masina abil. Marjad kukkusid osaliselt pressituna suurde veinitõrde. Kõik, kes tahtsid, said oma isikliku koti läbi masina lasta ja ka uudsemahla maitsta, mis kohe voolama hakkas, nii umbes poolteist tonnise mahuga. Eks seegi protseduur võttis omajagu aega, siis oli küsimuse all kuidas me edasi toimetame? Pidime pekisaia hakkama tegema, aga Anti oli liialt hõivatud. Otsustati, et käime koos sulasega Kirilliga vahepeale koopaküla vaatamas, mis üks suur kohalik vaatamisväärsus on. Olla teine mõne kilomeetri kaugusel. Eks hakkasime tasakesi astuma, ikka mäest üles ja mäest alla, andis tükk aega punnida, aga kohale jõudsime. Pean tunnistama, et ei ole sellist tüüpi asunduse juures varem käinud. Olen küll näinud Armeenias mäe sisse raiutud kirikut ja kloostrit, aga sellist koobasküla, mida kasutatakse aastaringse eluasemena ei ole ette tulnud. Kuigi ilmselt on see väga tervislik elukeskond, aastaringset sarnane kliima. Soojenduseks ahjud sees, ventilatsioonid ja kõik muu eluks vajalik. Veel 1970ndatel aastatel olla seal sees elatud. Millal see elamine seal koobasasulas alguse sai, jäigi kogu seletustest arusaamatuks, arvatavalt kusagil 1300 BC. Sealne pinnas on valdavalt vulkaaniline tuhk, hästi oli näha kuidas jooksid erinevad tuhaladestused mööda koopa külge. Vulkaanipurse aga toimus mitmeid miljoneid aastaid tagasi. Praegu elab selles koobastikus kunstnik, kes erinevate installatsioonidega üritab koobastele atraktiivsust lisada. Vaikselt uuristab ta koobastikku suuremaks - on tehtud ka üks ruum, kus heliresonantsid loovad kummalisi teraapilisi toone, madalaid sagedusi, mis inimorganismi mõjutavad. Originaalne oli ka koopasse ehitatud WC ja dušš. Ahto tegi näitliku pildi, kuidas näeb välja koobasväljaskäimine. Kõik koopad läbi käinud ja uudistanud, paitanud üle kõik koerakutsikad, asusime tagasiteele. Tuleb märkida, et koopas käimine oli tasuline.

Peale Koobaskülast tagasitulekut, mis ka kujunes koormarsiks läbi Noszvaj küla tänavate saime aimu, millist maitseelamust võivad koostöös pakkuda ungari pekk ja kuumad sepapihid koos sibula- tomati saia ja aina kasvava näljatundega. Anti oli sel ajal, kui meie koopas kultuuri kiht- kihilt omandasime, lõpetanud veinimahla pressimise ja asunud meile pekki küpsetama. Alguses oli juttu nagu singi pakkumisest. Mõtlesin, et tegu ongi mingit laadi suitsusingiga - muuseas ka seda saime me maitsta Anti isiklikust suitsuahjust, mis tegelikult oli küüslauguga suitsutatud seasink. Õige ungari pekk olevat kergelt suitsutatud soolapekk, mitte see paprikapekk, mida meil ungari pekiks peetakse.

Kui kõik olid saanud oma jao pekki-saia maitsta, tõmbasime selga uued suled ja sõitsime veinikeldrite külastusele. Plaanis olid Suure ja Väikese keldri külastused.

Suur tehase kelder oli suur veinikeldrite rivi, kus perefirma esindaja rääkis firma sünniloost, keldrite Hallitusest, mis katab vaibana keldrite seinu ja kõige suuremast 14000 l veinivaadist, mis puust spetsiaalselt ehitatud ja tükkhaaval kokku pandud. Selline eba-KKK-pärane tegevus: kokkupanek.

Peale suurte tünnide kaemist sai ka kohalikku veini osta, kuid degusteerida ei pakutud, peremehel ei olla selleks aega. Kui esimene pudel oli ostetud, siis see tehti kohe lahti ja ikkagi saime sisust aimu. Loodame, et seda ei võetud kuritarvituseks, sest me ju ei tahnud sinna

jääda jõmisema, ainult hetke proovisime, seni kui teised ostsid. Pärast seda, kui tahtjad olid saanud veinikunnideks, liikusime jälle küla poole tagasi ja läksime võtma teist veinikeldrit - Anti oma.

Selleks läksime jälle märke tagasi. Märke ronimine võttis omajagu aega. Poisid korjasid tee äärest mõned kreeka pähkliid, mida oli siis tore veini kõrvale krõbistada. Hea ju ka, kui saad oma käega puu alt korjata. Anti kelder ei olnud väga suur, aga seal ei olnud minu jaoks piisavalt õhku ja peale esimest veinide degusteerimist tundus mulle, et välisõhk mõjub paremini. Istusime siis üleval varjualuses ja ajasime halli hülge teemadel juttu ja mekkisime väikest veinikest. Kui keldrisolijad said kõikide pakutavate sortidega sõbraks, tulid nad maapeale ja andsid meilegi maitsta Anti konjakit. Et olime mäe vilus pooles hakkasime sealt peagi astuma Anti juurde, et maitsta tõelist ungari guljašš-suppi ja tunda rõõmu heast seltskonnast ning veinist, mille tehnoloogilise skeemi olime tänase päeva jooksul selgeks õppinud. Kõhud vohmisime kurguni täis. Ütleme, et päris kurguni siiski ei saanud, sest tuleb tunnistada, et inimene teeb vigu. Ma nimelt ei arvestanud, et ungari pipar on üks vägagi terav kraam ja ma panin seda lausa lusika otsaga supi sisse. Siis umbes peale teist lusikatäit koos pipraga saabus tõe hetk - hing kinni. Abi saabus valgest veinist, mida hoidsin niikaua suus, kuni suur kibe möödus. Igatahes oli see üks kogemus, mida väga maalähedaselt saad tunda ainult siis, kui sulle valmistatakse toitu kogu südamest ja see oli selline kogemus. Kiitkem kõik Anti kokkade osavust ja retsepte.

Raske päev oli kustutanud tasahilju meie laua taga istuva kamba nii väikseks, et pidime koonduma ühe laua taha. Peale punaveini joomist aga saabus meiega tund ja sai selgeks et homme tuleb ka veel tähtsaid toiminguid teha muuhulgas tuleb kontsert. Eda pani meile südamele, et me ikka ilusasti esineks, sest ta olevat kutsunud ühed inglased kontserti kuulama. Jätsime jälle südamlikult jumalaga ja sammusime ühiselamu poole.

5.oktoober

Hommik ei erinenud millegi poolest teistest, isegi enesetunne oli *семь-восемь*. Pärast frizuuri vannitoas libistasin kettad sisse, et tagada igapäevane veeremine. Ka teiste ärkamine-olemine ei olnud kiita, igal juhul tasa-tasa hakkas tubadest kostma kolinat. Aegajalt ilmus mõnest toast keegi hambahari suus. Need, kes oli võitlusvalmis, istusid nutikaid näppides diivanil. Arutasime fuajees, kas väljapandud palinka on müügiks, kingiks või lihtsalt janu kustutamiseks. Oli ka küsimus, et kas teeme nagu bridžimängus - mängime kadujate peale. Kes ei ole huvitatud, selle palinka saab see, kes on huvitatud. Kuna palinka seisis, siis tähendab, et janu ei olnud tekkinud. Hommikusöögile venisid kõik pikka mööda. Selgus, et ka selle ööl oli nii mõneski koguduses tehtud harjutusi vedelike ja klaasidega, saateks kitarre tinin.

Hommikusöök maitstes oivaliselt ja päevaplaan kandis ette, et kohe tuleb sõit Egeri linna, mis asub umbes 13 kilomeetri kaugusel. Egeris lubati meil võtta linn kahe tunniga, mis on kahtlemata saavutus omaette.

Õnneks oli Egeri linn väike nagu Kuressaare. Vaadanud ära kaks basiilikat ja ületanud Raekoja platsi tekkis kange tahtmine istuda ja head kohvi saada. Peagi avastasime, et samad

mõtted mõlkusid ka teiste peades. Kohv oli kehv. Pärast mõningast keskustelu tekkis Indrekul mõte mekkida pits head konjakit, mis osutus esmapilgul saavutamatuks unistuseks. Kammisime konjakit otsides läbi kogu linna keldrid ja poed, jäi see ometi meile kättesaamatusse kauguse. Nõutute nägudega müüjannad olid hämmingus: siit, Veinimaalt tulevad nemad konjakit küsima! Lõpuks, kui me olime edasi- tagasi kogu vanalinna piirkonna läbikäinud, võtsime vastu otsuse, et järgmises ilusamas kohas istume maha, puhkame jalga ja joome vähemalt tassikese kohvi. Meie seltskonnaga liitusid ka Erki ja Gaili. Alguses menüüd uurides ei saanud me palju targemaks, lisaks pärisime ka ettekandjalt. Konjaki-jutt jäi selgusetuks. Selgus, aga et on siiski olemas mingeid slivovitšid, mis kõlavad umbes nagu hea konjak. Indrek käis vaatamas ja otsustas, et teeme proovi. Ja me ei pidanud kahetsema, maitstav oli oivalise aroomiga hea maitsega päris kange 50+. Kohvi ning veega moodustas maitsebuketi, mis täielikult rehabiliteeris meie tormamise veinikeldrites ja jättis Egeri linnakesest siiski gurmaanse mulje. Lisaks kanalisatsiooniluukide alla pesitsevatele türklastele ja hoomamatule tähtsusele ungarlaste enseteadvuses ning ajaloolise kindluse kuulsusele. Kui olime veetnud rahuliku kolmveerand tunnikese, oli aeg hakata mõtlema kontserdi peale ja mitte bussist maha jääda. Kokkulepitud kohas bussi ei olnud, ilmselt mingi rike. Ootasime, laiali ei tahtnud ka minna. Lõpuks siiski buss saabus. Jäigi teadmata, mis juhtus!

Sõit tagasi Noszvaj'sse kulges mõtlikus vaikuses. Igaüks oli tegevuses iseenda ettevalmistamisega. Riietusime ja jalutasime ühiselt koolimajja, kus kontserdiproovile pidi järgnema kontsert. Koolilapsed rääkisid omavahel proovi ajal nii kõvasti, et sama hästi oleks võinud proovi teha ka tänaval või mõne GP ringraja ääres. Nad ei lasknud ennast millestki segada ja õpetaja ka ei lasknud. Lõpuks saime siiski kuidagi hääled lahti lauldud ja läksime välja, et rambipalavikku suurendada ja veidi end enne kontserti koguda. Kui saabus aeg, tuli Anti märku andma. Erki rääkis oma lubatud anekdoodi ja me tegime kontserdi ära. Kontserdi eel tegi Anti ungarikeelse tutvustuse. Ja direktor tervitas ja tutvustas meid omakorda lastele ja siis lühidalt soovis ka Erki neile head kuulamist ja kõike head. Kogu kool oli tulnud meid kuulama, lisaks ka külarahvast.

Kontsert läks täismajale, sest esinemisruum oli rahvast täis, valdavalt küll lapsed. Ma ei hakka kirjeldama seda, kuidas see kõik kõlas, sest kõlakoda ise juba oli eriline. Vaatamata ressursside nappusele olid kõik hääled esindatud, noodid ka. Oli ka õnnestumisi nagu alati. Pinge oli laulmise ajal kõrge, sest ei kuulnud hästi teisi hääli. Igatahes vastu võeti hästi ja mõnest laulust arvasid lapsed rohkemgi aru saavat, sest plaksutamine oli kõvem. Peale kontserti pakkus direktor küpsist, vett ja veini, mis tõi rambipalavikus lauljad jälle ilusasti maapeale tagasi, nii et nad suutsid isegi meenutada, kes nad on, mis sugu ja millised on nende peamised vaatamisväärsused vormi elementide juures alates kingadest!

Lõpp hea kõik rahul, läksime jälle tagasi ühiselamusse ja riietusime õhtuseks veinisaali külastuseks. Lisaks pidi olema ka Oti sünnipäev, selleks puhuks olid tellitud nii tort kui kingitus. Veinikeldrite org ehk Kaunite Naiste Org, mis tuleneb selle oru omadusest lasta kõigil naistel kordki elus ilusana paista. Loomulikult saab see toimida ainult veini kaasabil. Meil õnneks ei ole vaja kedagi... Ühesõnaga, kui olime jõudunud eelpool nimetatud orgu, jagunesime gruppideks ja meil õnnestus võtta osa kolme keldri veini tutvustusest koos

degusteerimisega. Veinikeldris pälvis tõelise tähelepanu Kelly soeng, mis kohalikele üliväga meeldis, nad tahtsid koguni tulla katsuma, kas tegu on ikka naturaalse juuksega.

Kuigi veinid pärinesid eri keldritest, on pärast teist klaasi kõigil veinidel üks omadus - nad teevad uimaseks, eriti siis, kui ei ole sünninud. Aga õhtusöök ootas meid alles ees. Seetõttu olime maitsemisega tagasihoidlikud ega pingutanud väga üle. Siiski ei suutnud me kinni pidada kokkulepitud ajast ning jõudsimme õhtusöögile 20 minutit hiljem. Kui kogu laudkond oli kohal, valasid kelnerid meile esimese pokaali veini, mis oli omaette vaatamäng. Kelner valas sulle veini kannust, mis asetseb õlal ja voolas suure joana sulle otse pokaali või otse suhu, mida ka praktiseeriti. Peale tooste toodi kohale ka õhtusöök, mis koosnes hapukapsa rullidest hapukapsaga. Sauerkraut mit sauerkraut. Kapsarulli sees oli vürtsikas liha. Kokkuvõtteks meeldis see meile väga. Olles sünninud, laulsime Otile sünnipäevalaulu ja siis veel mõned laulud, õnnitlesime ja siis toodi sünnipäevatorit. Pärast pakuti eriti magusat šokolaadikooki kõigile, mis lõpetas õhtusöögi. Jutt aina venis ja venis, vein aina voolas ja voolas. Lõpuks tundus, et vist hakkab otsa lõppema. Oli kuulda, et Anti rääkis teises lauatsas anekdoodi. Peale selle istusime veel veidi maitsemise ka head palinkat ning siis jõudis kätte lahkumise tund Kaunite Naiste Orust ja meil olid ilusad naised kaasas. Sõitsime Anti juurde, kus sepipajas toimus Anti lõpupidu. Mängisin ka pilli, kortsu natuke ja Ott laulis Alberti lugu tellimusloona, pärast oli OTI disko. Kõik kohalikud austajad olid ka kohal ning veetsid meiega vesteldes mõnusa õhtu. Suhtlemine toimus rahvusvahelises keeles. Olime juba mitmet-setmet ringi sepikojas ringi seerinud ja tundsin et tahaks pikali visata, see oli veidike peale keskööd. Otsustasime Kallega, et on tulnud aeg. Võtsime jalad selga ja ühikasse marss. Kuigi marsi moodi see küll vist välja ei näinud. Igaks juhuks panin koti juba öösel kokku, aga ei kedagi - hommikul olin ikka kell seitse üleval.

Vedelikku kulus ohtralt, eriti vett. Kotid valmis viisime asjad õue valmis, et kui buss tuleb, saab kohe peale panna.

Tibutas veidike vihma. Tulid Kelly ja Ellu, kes võtsid varahommikust Noszvaj küla jättes maha eestlase jalajälgi ja ahmides päikesepaistelise oru rahulikku õhku ja siis, tere hommikust! Õnnestus neil ka meie ühiselamus väike ringkäik teha. Käisime läbi kõik korrused. Ilus maja, see poissmeeste maja. Ja kui palju ruumi! Läksime koos hommikusöögile, viimasele hommikusöögile Anti ja tema pere keskel. Mõned inimesed on erakordsed! Nad jõuavad kõike, nende käes kõik õnnestub, nad jätavad tükikese endast paljude inimeste südamesse, tutvustades maad, mille nad ise on võtnud enesele koduks. Anti olemusest õhkub nõnda palju rahu ja tasakaalu, et tema kohalolek lihtsalt halvab inimeste tähelepanu, jättes kõrvale nende inimeste eneseteadlikkuse, pannes ennast kuulama. Soe ja avatud oli Anti-poolne vastuvõtt, õnnelik võiks olla igäüks meie hulgast, kes julgeb seda peret, Eda ja Antit pidada oma sõbraks. Oli ju meie poolt soetatud vein tunnustus Anti valitud teele ja läbi selle kanname endas ka tema poolt kogutud ja veinisse talletatud hingesoojuse. Suur tänu neile kõigile kelle kaudu ja Ellule, kes selle kontakti üles korjas ja külaskäigu tegelikkuseks tegi.

Lahkumised ei ole kerged. Arvatavalt mitmeid kord sai tänatud ja hüvasti jäetud, aga siis viimased kallistused ja sõit Budapesti võis alata. Kell bussi seinal näitas 11.05

Vihma hakkas sadama. Orust väljudes siledale maale. Mitte küll päris siledale, kuid suhteliselt siledamale teele. Buss sumises tavalises konverentsi rütmis ja uued mängud said alata või uni lõppeda, et Budapesti jõudes saaks uuesti täiel rinnal nautida miljonlinna kuulsaid panoraame ja vaateid, teha plökse üksikutest kohtadest ja jäädvustada ennast selles elukeerises.

Kõigepealt võtsime suuna hotellile, kuid hotell ei olnud valmis. Siis otsustati, et meid lastakse linna peaväljakul lahti ja siis igaüks valib endale meelepärased kaaslased ja marsruudi. Kõigepealt vaevas meid ihuline pinge, mis nõudis tungivalt kohta. Lõpuks leidsime nõutava suure WC. Sissepääs oli tasuline ja anti ka allkirjaga paber, et oled wc külastanud, kõik nummerdatud ja puha. Kuna WC otsimisega olime äratanud ärihaide tähelepanu, ujusid nad kiiresti meile mingit turismi vaatebussi ringreisi kaela määrima. Uurisime küll ka alternatiive, aga lõpuks ikkagi vaikiv kisa otsustas, nii et sõitsime linna peale. Peatselt selgus, et bussiga on midagi lahti ja me pidime mingi teise bussi peale minema. Selleks ajaks oli meil selle tuurist juba kopp laugudeni. Selle asemel, et edasi reisitada, otsustasime minna lõunasöögile. Restoran asus kõrvaltänavas ja kandis tüüpilise turistilõksu tundemärke. Hinnad olid *magnifico*, aga ühisotsus ja kerge näljatunne nullisid terve mõistuse sel hetkel, kui olime uksest sisse astunud, sest kohe hakati tegelema meie majutamisega ja sellist head noosi ei saanud restoranipidaja ju käest lasta. Söök oli maitsev, kuigi ma ei saanud tellida seda kala, mida oleksin tahtnud. Koha asemel tuunikala, mis oli tuim, aga see eest olid väga hästi tasakaalustatud lisandid, mis ka kala tuimuse väheke hõrgumaks tegid. Lõunasöök oli peaaegu täiuslik, kui jätta välja see fakt, ilus on lahkuda väärilt, mis seekord jäi saavutamata, st meil on vaja veel võimalusi, ikka veel ja veel! Teel kohtumispaika tabas meid ebaõnn ja lubatud reisubussi ei olnud kuskil. Jäime hiljaks - üks põhjustab teise. Vaatamata sellele jõudsime lõpuks hotelli, saime kätte toa ja asusime kavandama Budapesti vallutamise plaane. Oleksime kohe pidanud trammile istuma, aga meie väntasime neli kvartalit jala kuni esimese metroojaamani, mille nimi oli Mexico. Sealt soetasime transpordikaardi ja sõitsime kesklinna. Kõigepealt läksime üle ehitustandri Doonau äärde ja pildistasime öist parlamendihoone siluetti, mis Doonaul peegeldus. Seejärel suuna kuningas Matyase lossile, ikka jala, see oli päris hull ettevõtmine. Trepp ja tõus trepi järel rühkisime mäest üles, mul hing nõõriga järel. Vedasin teist ikka hoolega järel ja ei lasknud väga maha jääda. Teel tegime pilte ja vaatasime lossi kirikut. Huvipakkuv oli kotka kuju kiriku katusel Matyase kuju ees. Mis tähendus selle võis olla? Ülalt lossimüüridelt paistis sild ja Parlament eriti lummutavalt, aga pilt kahjuks ei tulnud välja. Tuleb nägemus taastada. Lossitorni pilastri kaunistused on ilmselt ajendatud teibasse tõmmatud peadest, mis tavaliselt suurte sõdade ajal lossi müüridele hirmutamiseks välja seati. Vlad Tepeši teod olid ka Ungaris hästi tuntud.

Kui olime piisavalt õhtust vaadet nautinud, seadsime sammud tagasi künkast alla, aga seekord teist teed kaudu ja silla poole. Kuigi eksisteeris arvamus, et võibolla peaks tegema ühe kohvi, siis see asendus kiirelt juurikapoe veiniga ja söömine lükkus edasi teadmatusse kaugusse. Kui olime silla edukalt ületanud, helistas Veiks ja arvas, et võiksime nendega kohtuda. Ootasime Veiksi, Otti, Kellyt ja Ellut hotell Continentali ees ja puhkasime jalga, ise silmanurgast piiludes, mis ümberringi toimub. Kõik tundus tavaline elu olevat, kuigi täna olime ka meie selles osalised. Kas just aktiivsed, aga siiski osalised, peagi tulid ka tuttavad näod kohale, aga väga suure kambaga on raske suures linnas liikuda ja pealegi tahtsime me kusagil kodu ligidal

sööma minna. Istusimegi siis jälle metroole ja metroolt trammile ja olimegi hotellist kiviviske kaugusel. Kohaliku tänavaõlleka omanik soovitas söögikohta nurga taga, mis kuulus itaallastele - trahter Boca Boca. Teenindus kiire, söögid head, hind normaalne. Täpselt see, mida ta ütles, ka juhtus. Kõik läks täpselt nii, nagu pidi ja juba tund hiljem olime täissöönud nägudega tänava baaris tagasi, et teha kiire lõppmäng ja KKK kiireim aftekas: pits palinkat, mille lasime joonelt lipsu taha, mis lõpetas afteka poolteise minutiga. Sealt läksime, kultuuri-muljeid täis, hotelli rahulikult puhkama, et homme taas asuda linna vallutama. Poole ööni rääkisime anekdoote. Uni saabus nii, et isegi ei kuulnud.

7 oktoober 2015 reisi kuues päev Viimane Budapestis

Hotelli dušš lasi läbi ja terve põrand ujus. Katsusin veidi kuivatada, muidu ei saa Ander isegi potile minna. Viimane hommik Budapestis, mõtlesin habet ajades. Ma ei olnud võtnud kaasa kreemi ja seetõttu kraapisin naha verele.

Hommikusöök hotellis oli mäge, ainult sidrunimahl oli mõnus, kohvi ei saanud üldse ja teed ma soovinud. Sõin siis maisihelbeid ja piima, pärast veidi ka vorste ja saia ning võid. Peale sööki sättisime ennast linna peale, et laevapiletid ära kasutada. Kuna osa suurest grupist oli juba öösel laevaga seigelnud, siis jäi meid viis järgi: Anu, Tõnu, Ahto, Ander ja mina. Sõitsime nr 5 bussiga linna, mis peatus just seal, kust laevale minek. Buss oli pagana niiske ja rahvast täis, hingata polnud midagi. Kuigi just ei sadanud, oli ilm kuidagi udune. Eks bussi peal oli teisigi meie inimesi, kõlkusime siis koos kohalike töөлēsõtjatega ja vahtisime nina notakil aknast välja, et vältida kohalike pilke, mis oleks nagu öelnud, nüüd siis seisavad siin jalus, näe pole lapsega kuhugi seista. Lõpuks saabus õige peatus Elizabethi sild ja meie rõõmuks see oligi täiesti Elizabeth'i silla lähedal, kus sadamas seisid turistilõksude luksusjahid! Tegime esialgu väikese tiiru, et leida õiget laeva, mis me piletile vastaks. Lõpuks tabas meid õnn ja leidsimegi otsitava! Siirdusime laevale ja meie õnneks õigel ajal, sest väljasõiduni oli vaid mõni minut. Kiire pilk laeval andis tundmuse, et selle aluse nooruse aastad jäid kuhugi meie sünnidaatumite taha - meeldiv diisliaroom lükkas meid nn salongist kohe laevaelaele, kus ilusa helesinise Doonau tuul need laiali puhus. Jah! Jahid küll, aga luxus oli vist kohvi sisse kaduma läinud, sest kohvi ei olnud ja muud pakuti ainult jooke, mis korgi all. Algatuseks ja soojenduseks tellisime pudeli õlut. Peale meie olid varahommikul viitsinud tõusta vaid mõned saksa turistid. Laevapoiss haakis otsad lahti ja meie laevasõit Buda ja Pesti vahel udusel Doonalu võis alata. Alguses tundus, et temperatuur ei olegi väga külm, aga pikapeale sai niiskus kontidele ligi ning pugesime kaasavõetud riietesse. Laevagiid rääkis segakeeltes kaldalt paistvate hoonete kohta ajaloolisi tutvastavaid lugusid ja muidu huvitavat. Sõitsime läbi Ketsilla alt, möödusime Parlamendi hoonest, Kuningas Matyase lossist, kus kõik kuningad on kroonitud.

Huvitav oli jõekaldal nähtav jalanõude pronkskuju. Mida kaugemale me sõitsime, seda jahedamaks läks. Sõitsime läbi Margareti silla alt, reisisihiks oli Margareti (Margiti) saar, kus laev lõpuks ümber pööras ning meid kesklinna tagasi loksutas. Muide, laev sõitis suhteliselt sujuvalt. Kaladele ei tahtnud midagi poetada!

BUDA PEST

BUDAS ON BUDA, PESTIS ON VEST
JÕEKALDAL KUIVAB, KOHALIK LEST
VEINIS ON KELDER, KELDRIS SUUR VAAT
VEINI SEAL VALAB, PIKA VUNTSIGA TAAT
OOTAB ÜHT KOORI, ÜHTAINUKEST
KOORI, KEL POLE KAASAS AINIKEST
AINI EI OLE JA KALLET KA
NAD JÄIVAD KOJU MEID OOTAMA
AGA MEIE EI TULE, SEST OOTAVAD EES
TIHEDAD PÄEVAD SZEGEDI EGERI
LINNADES!

Laevasõit lõppes ühise tualeti külastusega laeval, et mitte tilkagi ei võta me siit koju kaasa. Doonau tuule poolt esilekutsutud kananahk andis mõtteainet, et oleks vaja turgutada ühe hea kohviga. Jalutasime Vaci tänavale, mis legendi järgi oli ainus tee Vaci linna ja lõppes Pesti peaväljaku ääres väravaga. Leidsime üles Anna kohviku, mis suure tõenäosusega on jälle lõks, aga reklaam, mis selle kohta oli tehtud, tituleerib selle kohviku linna primaks.

Käisin magusaletis tutvumas, millised näevad välja pakutavad koogid. Istusime suitsetajate lauda, kuna Ander tundis, et ainult üks suits teda päästab. Tellisin kohvi ja kirsistruudli. Struudel oli üks paks moosikiht õhulise taigna vahel, kohv seevastu väga hea ei olnud. Igaks juhuks, et kindlustada piisav energeetiline laks, tellisin espresso. See oli juba kohvimaitset meenutav vedelik. Lugesime sellega kohviku külastuse lõppenuks. Otsustasime, et tutvume edasi, mida siis pakub meile see Vaci kaubatänav, mis lõpeb turuga. Hakkasime jalutama aegajalt mõnda pooli sisse kiigates. Rohkelt oli teel igatsugu pakkujaid ja kohati tundus, et samad näod käisid meist korduvalt mööda. Võibolla on see lihtsalt juhus. Pakuti igasuguseid asju nutitelefoni kuni odavate naisteni, kui tegid ükskõikse näo, siis väga agressiivsed ei oldud. Palju oli näha vene päritolu kaupmehi ja igatsugu mudru vene teemadel nõuka-aegseteni välja.

Kõige huvitavam kauplus oli disainipood, kus igatsugu igapäevaseid asju oli keeratud päris huvitavasse vinklisse. Otsin Põnnile lehviku. Teisedki leidsid siit kingitusi.

Lõpuks jõudsim turule. Korralik turuhoone, puhas, ei mingeid rämpaseid kolle uste ees, pihust müümas. Kõik müüja ilusasti lettide taga. Letid puhtad ja hoolitsetud. Läksime lahku, et kõik saaksid omasoodu vaadata, mis kellelegi meeldib. Meil oli esimene meeldimine leida üles turukäimla. Ahto asus vestlusse ühe kohaliku tüdrukuga, kes oli varmalt nõus meid kättpidi

kohale viima. Lunastanud ennast sisse, väljusime rahulolevatena, valmis turgu võtma täiega. Tutvusime otsatute vorstilettidega ja lõppeks valisime välja kaupmehe, kellelt ostisime mõned kangid ungari vorsti, üks pidada olema parajalt piprane, maitse sin oli tõesti *spicy*. Maitse sine veel teisteski kohtades, kuid rohkem oste ei sooritanud.

Peale turu võtmist kohtusime kokkulepitud ajal ja liikusime, et leida üks suurpood. Nälg hakkas ka näpistama ja ütles, et mingi soe söök oleks vajalik. Leidsimegi mingi toidupoe, kust sai ostetud kohalikku maiust. Sama ajal oli Ander, kes väljas suitsu tegi märganud mingit salajast söögipaika, kus kohalikud einestavad. Selle pealkiri oli „Kodune Köök“. Niipea, kui poest välja saime, kohe kodusesse kööki. Seest ilus puhas, pikk lett koduste söökide näidistega. Valisime igauks enesele meelepärase ja siuh-säuh oligi kahekümne minutiga söödud ja me võisime rahulikult sõita tuntud teed pidi hotelli tagasi, et pisut puhata ja valmistuda õhtuseks kontserdiks.

Seiklesime veidi erinevates jaamades, sõitsime lilla liiniga, seejärel punase liiniga ja lõpuks kollase liiniga ning peagi ootas meid meie lõbus kollane kaevanduse vagun, mis meid Mexicosse viis. Veel mõned peatused trammiga, mis on Budapesti omamoodi vaatamisväärsus. Trammiuste avanedes tekib sinna sisenemiseks trepp, mis sõiduajal on horisontaalses asendis - vau! Lõpuks tuttav tänavanurk ja parkümmend sammu hotelli.

Langen voodile, et paar hetke hinge tagasi tõmmata! Natuke ei saa aru sellest, miks on tarvis ümberriietuda peale kontserti, aga see on lihtsalt enesetunde küsimus. Tüdrukutel on pikkade kleitidega ebamugav kõndida - jah! Väike dušš ja veel on aega. Mingi sisemine rahutus on siiski sees, et tuleb esineda erudeeritud inimeste ees Fenno-Ugria seltsis – mis seltskond see on – keeleteadlased, lihtsalt huvilised, õpetajad? Igatahes oleks tarvis ennast kokku võtta, see on meie poolne muusikaline jälg enne Kaljuste koori kontserti, mis muusikanädala raames toimub. Igatahes nüüd panen püksid jalga, teised kotti – tehtud! Lips kaela – valmis; kingad jalga - valmis! Hakkan liikuma bussi poole, olen kontserdiks valmis. Bussiga sõidame kesklinna, kus asub see saal, kus toimub meie kontsert Budapestis. Jalutame läbi õhtuse rahvamassi nagu hulk värvilisi liblikaid, juuksed tuules lehvimas, sära silmis ja vaim valmis.

Kui leiame üles koolimaja, mille saalis kontsert toimub, ronime kõigepealt kolmandale korrusele, kuhu saame ära paigutada vahetusriided. Seejärel saame teha väikese proovi. Saal on ilus ja ajalooline, kõlab hästi. Juba proovi ajal koguneb saali inimesi, kes on tulnud Fenno-Ugria seltsi aastakoosolekule, nagu hiljem selgub.

Proov tehtud teeme nn paraadpildi ning seejärel on meil kontserdini pea tunda aega, läheme välja tänavale, kus ostime kohvi. Pean jälle raha vahetama arvestades, et peale kontserti läheme õhtusöögile. Kohvi ostisime üliõpilaskohvikust ja see oli päris joodav, läksime kohvikust veidi eemale platsile, kus teised istusid. Aeg kulus ja peagi liikusime koolimajja tagasi. Vahepeal oli arutusel võimalus esineda saali taga asetsevalt rõdult, aga kohalikud ütlesid, et kuna rõdu seisukorda ei ole keegi kontrollinud, siis sellist üritust ei saa lubada. Küll oleks see olnud omamoodi vaatepilt. Ronime trepist üles ja jääme ootama kutset, et publik on valmis. Sisustame aega anekdootide rääkimisega. Ma parem ei hakka siin neid kirjeldama, eks kunagi jõuavad need ju kõigi kõrvu!

Lõpuks on tekkinud pidulik moment, kui saame hakata lavale liikuma. Saalis on suhteliselt palju publikut, mõned tädid käisid juba enne kontserti ennast tutvustamas ja eesti keelt rääkimas. Aplaus on soe ja pikk. Vastuvõtjate esindaja juhatab meid sisse ja Erki teeb väikese koori tutvustuse. Meil on õnn, et vastuvõtjate hulgas on eesti keelt valdav inimene, kes räägib ka emkeelena ungari keelt, mis tähendab, et meie sõnum jõudis publikuni 99% arusaadavalt. Oleks kahju olnud kui tõlge oleks vormis: „Ja ühtlasi nad soovivad teile ka kõike head!“ Täiesti juhuslikult on meie kavas mitmeid ugri rahvaste laule, mis peaks hästi peale minema. Ja nii ka sünnib. Ei saa just öelda, et kõik laulud oleksid esitatud ideaalselt, kuid arvestades koosseisu olid siiski kõik hääled kuuldavad ja esitused head, oli tunda kokkuvõtmist. Vastuvõtt oli erakordselt soe ja laulude vahel tõlgiti publikule laulude sisu, nad jälgisid tähelepanelikult kõike. Sarapiku Mesipuu ajal oli saalis kaasalauljaid. Oli aru saada, et kohalik Kalevala koor moodustas osa publikust. Kontserdi lõpus esitatud KOM oli samuti tuntud. Sellega lahkusime suure aplausi ajal saalist ja tulime tagasi, et öelda tänusõnad publikule. Vaatamata kõigele jäi mulje, et kontsert oli edukas.

Peale kontserti vahetasime vormi ja siirdusime kohalikku söögituppa, kus Kalevala koor oli pannud valmis küpsetisi ja veidi veini. Meie eesti keele valdaja aitas vahendada vastastikuseid tervitusi ja meenete vahetamist, mis kummalegi koorile palju rõõmu valmistasid. Vastastikku lauldes kestis kohtumine üle tunni. Lõpuks oli Vello see, kes läbi akna teadustas, et bussil jookseb ketas lõhki, mis täiesti ootamatult kohtumise lõpetas. Kuidagi ootamatu lõpp. Olime palunud et kohalikud näitaksid meile mõne hea koha õhtusöögiks ja kui olme bussi asetanud üleliigsed asjad, siirdusimegi jalutades õhtusöögikoha poole

Laud oli juba meie jaoks kaetud. Kiirelt võttis vanem kelner tellimused hoolikalt ülesmärkides tellija ning mõne aja pärast, kui olime laulnud sissejuhatava laulu, hakkasid valmivad road ükshaaval lauda saabuma. Jäin kalale kindlaks - tellisin koha filee juurviljadega. Oli väga maitsev. Tükk aega oli lauas kuulda mõnusat mekutamist ja kahvlite klõbinat, prooviti ka lauanaabrite poolt valitud toitude maitset. Kelner käis kogu aeg vaatamas, kes oli lõpetanud kohe koristas ta laua. Millegi poolest meenutas ta kelnerit kunagises Moskva Praha restoranis, kes seisis nagu lakei kannatlikult laua kõrval oodates, kas on veel mingeid soove või tähelepanekuid ja oli valmis daami kleidi pesusse saatma, kui tellitud tomat üle rinna purskas, ning kleidile inetud plekid jättis. Ta juhatas daami tualetti, mis nägi välja nagu saal ja kleit pesti puhtaks, triigiti ning veerand tunni pärast jätkasime lõunasööki nagu poleks midagi juhtunud. Jah, sellised mõtted tulid meelde seda eekat kelnerit vaadates. Kas tänapäeval veel kusagil midagi sellist keegi suudab pakkuda? Õhtusöögi lõpetasime desserdi ja kohviga, kes soovis. Kogu õhtusöögi aja mängis klaveril noormees, esitades aranžeringuid alates Kalmani operettide meloodiatest tänapäevaste Stingi ja Abbani välja, vahele jazzi ja swingi! Tema näpuliigutused klahvidel menutasid kuidagipidi Margus Kappelit, kuid rocki siiski ei tulnud. Siis noormees lõpetas! Kahjuks me ei saanud aru, et tegelikult oli restoran juba suletud. Istusime edasi, alles siis kui keegi soovis veini juurde tellida ütles kelner, et tegelikult suleti restoran juba kell 23, lihtsalt puhtast külalislahkusest lasid nad meil tund aega veel istuda.

Kui väljusime võttis meid vastu kesköine Budapest inimtühjade tänavatega ja kõik kohad olid juba suletud. Jagunesime gruppidesse ning sõitsime taksodega hotelli. Läksime Otiga

külapoodi, kust sai osta maiustusi ja ka keelekastet, Ott torises et nii kaugel, aga siiski me jõudsime täpselt õigeaks ajaks.

Veidi ajapärast koguneti Veiksi kambrisse, kus jätkupidu avas oma pandora laeka. Esitleti intermeediume ja sketside vahele kuuluvaid etüüdivorme, et mitte niisama ämbritalguid pidada! Meenutan, et selliseid asjume tegime kusagil ülikooli ajal või malevates kasutades isiklike omadusi ja šarmi loodavate isiksuste tõepärasemaks muutmisel. Ilmselgelt nooremad vajavad sellist mängude läbiviimist, sest nad ei ole seda varem kogenud või piisavalt saanud mängida. Võtame selle arvesse, kui tulevikus üritusi üles ehitame, et eneseväljendamise vajadus on KKK-s suur, tunnustusvajadus kõrge ja kõik tahaks mängida Puhhi ja Notsut või Angest ja Gabrieli või varastatud Vana Toomast või kassi ja hiirt.

Mäng tööle hilinemise teemadel pakkus koomilisi momente, naerutas kõiki ja oli kõigeti omal kohal. Talentide koor, ütleksid venelased - vaata, kui hästi tantsivad!

Tõhetked on alati tõhetked. On kahetsusväärne, et kahjuks on üldlevinud selline käitumise vorm, et suudeta võtta vastutust ega arvestada teiste inimeste ega nende ajaga. Kui sa oled mingi grupi liige, siis oleks väga ilus, kui suudad sobitada oma tegevused grupi tegevustega selliselt, et tegevuse eemärk ei kannataks seeläbi. Kui me planeerime suuri asju, siis me peame selleks ka suurelt ette valmistama ja seda *in corpore*. Me kõik leiame põhjuseid isiklikust elust, tööst, majanduslikult poolelt jne miks me midagi ei suuda teha. Palju raskem on leida võimalusi, kuidas ma saaksin paremini osaleda ühise eesmärgi täitmisel. Kui ma olen andnud sõrme olla kambas, siis see on minu poolt võetud kohustus, millesse ei tohiks väga kergekäeliselt suhtuda. Elu loob nagunii olukordi, aga olukord on selline asi - nagu ütleb ülemlleitnant Lukas. Kui ühed inimesed pühenduvad, leiavad võimalusi ja teised otsivad põhjuseid ja lohisevad kaasa, siis see ei tule kamba huvidele kasuks. Mõnus on koos käia sel juhul, kui seltskonnas valitseb terve õhkkond ja üksteise tingimusteta talumine vaatamata sellele, kui erinevad me kõik oleme. Just see erinevus ongi võti, mis meid seob. Ei ole vaja luua mingeid administratiivseid reegleid ja ametiredeleid, pigem püüdkem leida nišš, millega iga persoon suudab täiendada seda mõnusat olemist, et need hetked, kui saame koos olla, vabastavad meid meid argielu halluse, tööpingete, väsitavate laste-eluõied-või-mida-iganes-probleemidest ning lasevad päikesel täie rauaga paista. See annab energiat ja mitte ainult meile, vaid ka kõigile neile, kellega me kokku puutume läbi muusika.

See oleks lühidalt veidi filosoofiline kokkuvõte tõhetkest.

Läksime magama, me oleme nii erinevad, kaikus kõrvus veel unnegi vajudes! Erinevus rikastab!

8.10.2015 Budapesti hotell kell 6.45

Ärkasin selle peale, et kõik elektroonilised instrumendid kiunusid, suriseid ja äratasid meloodiliselt. Kohe ei raatsinud tõusta, ent kõik kordus uuesti ja uuesti! Karagasin püsti, tuled põlema ja loputasin end. Ka Ander hakkas vaikselt elumärke andma, kuigi alles mõni hetk

tagasi norskas ta õndsas und. Panin kokku kotid ja riietusin ning läksin alla söögituppa. Rahvast oli söömas palju. Oli tegu, et midagi hamba alla saada. Kohvi ei saanudki, aparaat lihtsalt streikis. Närisin jälle maisikrõpse piimaga!

Ootasin, kuni ka Ander oli tee lõpetanud ja siis läksime üles tuppa, et kotid bussi viia. Väljas sadas vihma. Ilus ilm oli meid Ungaris oleku ajal saatnud, kuigi kogu aeg päikest ei paistnud, ent temperatuur oli valdavalt suvine. Aga viimsel hommikul kallas ta välja kogu pisarate mere, et näidata, kui kahju tal meie lahkumise üle on. Õnneks ei olnud buss nii kaugel, et oleks jõudnud läbi vettida! Ees ootasid juba Ellu ja Kelly, kes ei olnudki jõudnud hotelli hommikusöögile ja olid juba mõnusalt kerra tõmmanud. Panin kotid maha ja läksin tagasi toa võtit ja pulti ära andma. Peagi olime kõik busses, aga siis selgus, et buss peab välja manööverdama kahe teise bussi vahelt, mis oli üpris keerukas ettevõtmine. Õnneks tuldi sellega toime. Elagu bussijuhid! Mõlemad teiste busside juhid olid hirmuga juba välja jooksnud!

Saanud tänavale, sattusime hommikusse liikluskeerisesse, kus rohkem küll tuli seista kui liikuda, aga peagi saime veel viimased pilgu Budapesti vaatamisväärsustele ning pikk maantee suigutas pooleldi magamata ööga seltskonna unele. Eks igaüks püüdis väheke unele lisa saada!

Ees ootasid kilomeetrid Tšehhit, Slovakkia ja Poolat ja must maantee viimasajus, mis küll peagi õnneks lõppes. Umbes paari- kolme tunni pärast oli kohvi ja viimase raha kulutamise peatus, leidsin sealt mõned šokolaadid ja tee peale pirukat ja vett. Kõik said oma ostud sooritatud.

Edasi kulges reis tõusvas joones. Kohvi oli enamuse ellu äratanud. Juba tiksus õlu ja kui teel Ungarisse tundsin rõõmu veinist, siis tagasiteel, et jälle tavalisse rütmi tagasi saada, Anti-Veinist, mis värviliste kristallpokaalidega hakkas bussis ringlema. Et tegevust otsida, kolistati pille, Ahto tuiskas ringi ja jagas usulise filosoofia tunde juurte põlvnemisest; taguotsas arenes vestlusring universumi ja kõiksuse ühtsusest ning ühendusest jumalaga, kes ta ka iganes ei oleks. Peagi mängisime mängu ära arvamaks läbi vihjete, mis on sinu otsaette kirjutet. Aegade alguses oli selle mängu nimi vennolaul. Teemaks sex, millest siis ikka mängu mängida. Juhus tahtis, et lõpuks õnnestus mul siiski teada saada, et spiraal on hügieeniline vahend. Veel mängisime isikuomaduste mängu, kus jagatud kaardid, millel kirjas erinevad isikuomadused, vahetasid omanikku vastavalt valija arvamusele. Põnev oli see ainult üks kord! Aga AntiVein aitas aega edasi ja kilomeetrid lohisesid samuti. Kusagil Tšehhis oli väike peatus, kus sai kohvi manustada ja hiinlaste kiirtoitu kah, kes tahtis, aga mul oli veel saia ja rosinat. Aeg oli seal kaubanduskeskuses edasi liikunud ja bensiinijaam oli lõpetanud tegevuse, seetõttu pidime tankimiseks eraldi peatuse tegema. Viimased kilomeetrid vist sõitsime suhteliselt õhu peal.

Teekond jätkus, mingeid erilisi asju ei toimunud v.a Ahto, kes ei suutnud magama jääda. Vaatamata sellele, et tal oli uinutajaid erinevast keskkonnast, ei olnud unejutud siiski väga veenvad olnud. Meeleolu oli hea, õhtupimeduse saabudes tegime ka ühe söögipeatuse Poolas, kus sai ise valida vastavalt maitsele. Aga suppi ei olnudki, ei olnudki! See oli selline

söögikoht kohviku ja söökla vahepealne. Noored tüdrukud, kes meid teenindasid, edvistasid kordamööda, aga kui ma suppi küsisin, ei teinud kumbki eriti numbrit minu soovist. Kui kõhukesed olid ilusasti täis mugitud, kohustulik tulaetiring läbitud ja taas bussi peal, oli sõita veel ja veel. Meie sihtpunktiks oli Lomza, kus asus meie viimane ööbimispaik enne koduse voodi kallistusi. Ega ei olnud eriti ootusi, aga see ööbimispaik oli tõeliselt nostalgiline ning nägi välja nagu 80ndate nõuka-aegne hotell väikese erinevustega - dušš ja WC olid ilmselt uued pandud. Aga sisustus – raadio, telekas, laud, tugitool olid täiesti omast ajast. Kui olime laekunud, viskasin pikali. See oli õnnis hetk, aga siis läks Ander suitsetama ja saabus veel üks Eesti grupp, kes naases nende oma jutu järgi Itaaliast Capri saarelt, keda Ander kõvahäälselt hotelli fuajees eesti keeles teretas. Mammid olid olnud hämmingus. Veidi pikutanud helistas Vello, et astub läbi. Hiljem tuli veel külalisi - Ellu, Veiko ja Ott. Vestsime vanu anekdoote, kuni jaks otsa sai, vestjad ei viitsinud vesta ja kuulajad kuulata ning kõik läksid magama. Isegi AntiVein jäi oma järge ootama, Umist rääkimata.

9.10.2015 Lomza. Reisi viimane päev, kojujõudmise päev

Hotell Gromada

Hommikune äratus. Tegin akna lahti. Õhk oli karge ja jahe. Hommikusöögilaud oli korraliku kattega. Teise Eesti grupi juht käis nuiamas, et tal üks tädi tahab Tallinasse, aga kuna meie kavandatud marsruudid lõpu osas ei kattunud, siis langes võõra tädiga koos reisimine ära! Ilmselt ei oleks ta suutnud ka kaasa tulla meie seltskonnas juurdunud eluviisi ja bussiistungite kodukorraga.

Kui kõik ilusasti kõhtu pakitud ja kohvi ka peale valatud, kogunesime bussi juurde. Ilm oli jahe, mis andis tunnistust, et oleme teel põhja poole. Põhjamaiselt algas päev põhjamaise jäägermeistriga, mis külmetavat nina soojendas. Meistrit tunned käekirjast. Ootasime, millal kõik on kohal, sest buss sai parklast välja ainult veerand tunni jooksul peale vastava pileti lunastamist.

Lõpuks avastas Kelly, et oli unustanud telefoni tupp. Joostes käis Kelly ära ja tuli tagasi koos Velloga, kes käis lunastud parklakaarti tagasi viimas. Viimaks kõik bussis ja algas sõit kodu poole.

Kõik olid korralikult viimase öö maganud ja välja puhunud, et ei kutsunud tukkuma. AntiVein hakkas üsna varsti kristallklaasides klirisema ja taasalustasid Vaba Eesti raadio saated. Kordamööda hakkasid esinema kõikvõimalikud koosseisud, mis meie kollektiivi sügavustes pesitsevad. Mida lähemale kodu saabus, seda ette poole bussis liikus lauluring.

Kõik, kes tahtsid, said osaleda, kes tahtsid said filmida ja pildistada. Nüüd on meil olemas oma bussipilt, mida vajadusel võib ka passipildina kasutada. Ander teab täpselt tema on spetsialist!

Tuju oli taevas, kõik veel reisijoovastuses, kauge kodu ähmane kujutis paistis endiselt peegeldumas lauludes, mis esitamisele tulid. „Laulud seinast sein“ - nii oleks võimud seda bussikontserti nimetada.

Päeva edenedes tehti mõned sundkäimise peatused, nagu sõiduketas ette nägi. Ülejäänud buss oli ülevas meeleolus ja võib olla ei oleks peatusi tähelegi pannud, kuigi mõnikord see vajadus siiski tekkis. Kahjuks kohalik bussi WC oli ammandanud oma võimalused. „Võimaluste loomine vedelike regenereerimiseks või fekaliseerimiseks“ - aga ei ole praeguse loo teema.

Seetõttu endiselt peatusime besiinjaamades Leedus, jõime jälle kanget kohvi, sõime Itaalia vorstiga saia, mis sarnanes sellega, mis pildilt vaadata oli, nagu krokodill sarnaneb jaanalinnuga. Vaatamata jubedale välimusele maitstes see hotdog või mis ta iganes oli, täiesti talutavalt.

Edasisõit kulges laulude ja AntiVeini kristalli saatel, kohati liikus ka teistsuguse kangusega jooke nagu XO, mille Kalle oli ettenägelikult maha unustanud.

Läti Riias ootas meid hiline lõuna venelaste Lidos. Sellega ei läinud päris nii nagu oleks pidanud, aga tagasi ka võtta ei saanud. Küsitlesin küll põhjalikult juhatajat, kes tegi lolli näo pähe, kuid ei suutnud seletada, mis juhtus!

Keha kinnitatud, jätkus kontserttuur Ahto valitud repertuaariga. Kõik rökkasid kaasa.

Eesti piir ja peatus rekkameeste kohvikus, kus koristasime bussist peaaegu kõik liigse.

Indrek ostis meistrite joogi. Tegelikult lükkas ta strelkad kõik Raimondi peale, et Toots tegi või nii! Sõin jäätist ja kohvi. Jäätis mõjub alati leevendavalt. Koperdasime seal kohviku ümber tükk aega.

Seejärel tegid oma esitluse Raimond ja Indrek, millele järgnes Cha-Cha Rootsilt mõni lugu ja lõpuks sai käe valgeks ka Reede13. Kõik laulikud olid servast servani läbi lauldud.

Lõpuks reisi viimane lint, kus peatselt saabuva lahkumise nukrus kumas läbi laulude ja vaikselt algasid hüvastijätutseremooniad, sest lahkumine toimus ju jupikaupa.

Reisikallid on alati head kallid. Need lähendavad ja aitavad meenutada, kui *fragile* me oleme.

Kalli-kalli kõigile

Ungari oli ilus maa ja KKK on äge koor ja hea kamp

Kindral

p.s. Kindlasti saab siia lisada ka muud juhtunut, sest juhtus palju, millest minu mälust suurt midagi välja sorteerida ei ole.

UNGARI UNELAUL

TUKU TUKU AHTO

MAGA MAGA KELLY

UINU MU VEIKS

VÄSINUD LIND

LAS SINU PEAKE

PUHKAB MU SÜLES

SUIGUTAB ELLU

UNELE SIND

LÄTI JA LEEDU

SIIS TULEB POOLA

ORAVA LOSSI

UNESKI NÄED

AGA OH IMET

ÄRGATES ÜLES

ONGI PÄRIS

UNGARI KÄES

KLÕMM

(CARMINA BURANA VIISIDEL)

MEESTEL POLE RAHA

NAISTEL POLE PAHA

MEESTEL POLE RAHA

NAISTEL POLE PAHA

OO, OO, OOO, LÄBI POOLA JOON

LÄBI LEEDU, LÄBI LÄTI KULGEB JOOMAJOON

LÄBI KLAASI, OTSE VEENI KLÕMM

LÄ'EB VEEREMA, LÄ'EB VEEREMA, LÄ'EB VEEREMA

MEESTEL POLE RAHA

NAISTEL POLE PAHA

MEESTEL POLE RAHA

NAISTEL POLE PAHA

NEIL EI OLE HINGEPIINA

JOOVAD VEINI, JOOVAD VIINA

LÄBI KLAASI OTSE VEENI KLÕMM

LÄ'EB VEEREMA, LÄ'EB VEEREMA, LÄ'EB VEEREMA

